

ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ З МЕТОЮ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Розглянуто сутність лізингу, його недоліки та переваги. Проведено дослідження ефективності використання лізингу з метою оновлення основних засобів підприємств в умовах сучасної економіки.

Аннотация. Рассмотрена сущность лизинга, его недостатки и преимущества. Проведено исследование эффективности использования лизинга с целью обновления основных средств предприятий в условиях современной экономики.

Annotation. The article focuses on the essence of leasing, its advantages and disadvantages. The author studies the effectiveness of leasing in order to update the fixed assets of companies in today's economy.

Ключові слова: лізинг, фінансування, лізингоотримувач, лізингодавець, модернізація.

Основним завданням реформування економіки України на сучасному етапі розвитку є забезпечення стійкої стабілізації виробництва і відновлення економічного зростання. Дедалі актуальнішою стає проблема технічного переоснащення машинобудівного виробництва, сфери послуг, упровадження новітніх технологій і методів організації виробництва, яка ускладнюється економічною кризою та складним фінансовим станом підприємств. Відновлення основних фондів і підвищення технологічного рівня виробництва є одними з найважливіших проблем економіки України.

Серед вітчизняних та зарубіжних науковців, які вивчали ці проблеми, слід зазначити таких: Б. Гаврилову, О. Грабельську, Н. Лісовську, І. Кулиняк, Ю. Макогон, Н. Ярошевич та ін. [1 – 4].

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування використання лізингу як альтернативного джерела фінансування для модернізації підприємств України.

Розвиток ринкових відносин у економіці сприяв значному збільшенню способів фінансування бізнесу. З одного боку, це добре, адже розвивається ринок і конкуренція, покращується якість товару, збільшується зайнятість населення тощо. А з іншого – це змушує українські підприємства шукати нові способи управління та аналізу джерел фінансування, їм доводиться брати до уваги особливості кожного ресурсу, його вартість, часові рамки та ін.

Проблема фінансування виникає тоді, коли витрати підприємства починають перевищувати його доходи. Оскільки скорочення витрат, скоріше за все, негативно позначиться на виробництві, то необхідно навчитися управляти доходами або надходженням грошей. Впливати на збільшення грошової маси в певні моменти теж неможливо, адже існує низка причин, через які її отримання відбувається у визначені терміни. Такі умови роблять залучення коштів зі сторони єдиним засобом збалансування грошової маси на підприємстві саме тоді, коли у цьому є потреба.

У свою чергу, збільшення видів джерел фінансування зумовлює таке їх поєднання, при якому не відчуватиметься нестача коштів і водночас вартість такого співвідношення буде низькою.

Джерела фінансування прийнято розділяти на три види:

- власні (власний капітал) – це кошти, отримані за рахунок власної операційної діяльності, тобто прибуток;
- запозичені (позиковий капітал) – це кредити, лізинг, безповоротна фінансова допомога тощо;
- залучені (залучений капітал) – це залучені кошти інвесторів, які можна не повертати.

Лізинг є одним з найбільш перспективних фінансових механізмів забезпечення підприємств новим обладнанням. При придбанні обладнання за допомогою лізингу покупець не потребує одночасно вкладати грошові кошти у виробництво. При цьому майно використовується лізингоотримувачем у процесі виробництва без будь-яких обмежень.

Поняття лізингу згідно зі ст. 1 закону України "Про лізинг" [1] визначається так: "Лізинг – це підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингоодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням із лізингоодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів".

Звичайно лізинг характеризується як позитивними, так і негативними моментами для сторін, які беруть участь у ньому. Автором було узагальнено основні переваги лізингу для лізингоотримувача та лізингодавця у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги лізингу для лізингоотримувача та лізингодавця

Лізингоотримувач	Лізингодавець
1	2

Ризик втрати або пошкодження майна, що	Лізинг є додатковим інструментом фінансування,
--	--

орендується, лежить на його власнику (лізингодавцю), якщо інше не встановлене договором	який є актуальним для дослідження нових сфер прибуткового вкладення капіталів банків і їх дочірніх організацій
власник може здійснювати обслуговування і ремонт обладнання	оформлення лізингових операцій порівняно з банківським кредитуванням є простішою й оперативнішою процедурою
лізинг модернізує устаткування і надає можливість лізингоотримувачу користуватись найсучаснішим обладнанням	ризик знижується порівняно з банківськими кредитами
з точки зору оподаткування лізинг є вигіднішим для лізингоотримувача	
немає необхідності у заставі	
лізингові платежі здійснюються не одноразово, а частинами у погоджені терміни	

Закінчення табл. 1

1	2
можливість співпраці з потенційними інвесторами, оскільки у лізинговій угоді беруть участь щонайменше три сторони	
лізингові платежі здійснюються після того, як устаткування встановлене на підприємстві і досягло відповідної продуктивності	

Також автором було узагальнено недоліки лізингу та запропоновано шляхи їх подолання, які наведені у табл. 2. Таким чином, автором статті було визначено переваги використання лізингу як альтернативного джерела фінансування та обґрунтовано врахування його недоліків з метою оновлення основних засобів підприємств України.

Таблиця 2

Недоліки лізингу та шляхи його подолання

Недоліки лізингу	Шляхи подолання недоліків
Складну організацію лізингової угоди через значну кількість учасників	Необхідно оптимізувати кількість учасників
На підготовку фінансової лізингової угоди може знадобитися більше часу, ніж на підготовку контракту на купівлю; вищими можуть бути і адміністративні витрати, тому для лізингоотримувача вартість лізингу більша, ніж ціна купівлі або банківського кредиту	Необхідно заздалегідь готувати пакет документів для договору
Ризик морального старіння устаткування й отримання лізингових платежів лягає на лізингодавця	Основним засобом мінімізації цього ризику є встановлення безвідкличного періоду, тобто періоду, в який договір не може бути розірваний
Лізингові операції є досить ризиковою справою і мають специфічні ризики: фінансові ризики; ризик несплати лізингових платежів; проектні ризики; майновий ризик, пов'язаний з утратою, пошкодженням предмета	Для мінімізації ризику втрати предмета лізингу ефективним є укладення договору страхування на лізингове майно, яке може належати як лізинг-компанії, так і лізингоодержувачу
Короткий термін лізингової угоди може виявитись економічно невигідним для лізингоотримувача	При розрахунку лізинговим платежем за лізинговим договором перед лізинговою компанією постає завдання: з одного боку – максимізувати прибуток і забезпечити постійний приплив грошових коштів, а з іншого боку – максимально врахувати інтереси лізингоодержувача. Для зниження ризику в цьому випадку необхідно розробити такий графік виплат лізингових платежів, який влаштує лізингоодержувача за термінами і буде порівнюватися з його фінансовими можливостями. Це дозволить виключити достроковий розрив лізингової угоди і максимально зменшити величину грошових втрат при краху лізингоодержувача
Сплата лізингових платежів здійснюється протягом усього терміну дії договору, навіть якщо науково-технічний прогрес робить лізингове обладнання морально застарілим	

Практичне значення дослідження полягає в застосуванні керівництвом підприємства лізингу при фінансуванні процесу оновлення техніко-технологічної бази підприємства.

У подальших дослідженнях автором будуть розглянуті аспекти санації підприємства з метою стабілізації діяльності підприємства.

Наук. керівн. Інполімова І. Я.

Література: 1. Грабельська О. Лізинг: класифікація та ефективність застосування / О. Грабельська // Вісник Національного університету Львівська політехніка. – 2011. – № 704. – С. 89–94. 2. Лісовська Н. Розвиток ринку лізингових послуг в Україні / Н. Лісовська // Міжнародний науково-практичний журнал КНТЕУ. – 2010. – № 1(9). – С. 29–36. 3. Кулиняк І. Теоретичні засади багатоаспектності поняття "лізинг" / І. Кулиняк // Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць. – 2009. – № 9(13). – С. 276–282. 4. Ярошевич Н. Переваги та недоліки лізингу як виду кредитування засобів виробництва в Україні / Н. Ярошевич, М. Антонів // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – № 19.5. – С. 241–246. 5. Внукова Н. Новые возможности лизинга в Украине / Н. Внукова // – Українські ділові новини – 1996 – № 23.